

Il Pedante

Liberalizem obveznosti

Pubblicato il Lun 13 gennaio 2020, 18:25 su ilpedante.info

Ultimo aggiornamento il Mar 16 aprile 2024, 15:21

V slovenščino je prevedl [Črt Tavš](#), izvirno besedilo je [tukaj](#) (najprej objavljeno na [Zdravo Slovenija](#)).

Krizni časi so časi protislovij. Sedanji čas ni nobena izjema, saj je vezan na antropološki model, ki se gradi na neobstoječem »napredku« (prihodnosti) in je zato obsojen, da bo postavljaj vse večje in večje obljube, da bi upravičil uničenje, ki ga povzroča v obstoječem modelu. Najbolj makroskopsko protislovje - tisto logično, je v nespodobnem razkoraku med najavljenimi cilji in posledičnimi rezultati. Tu gnezdi apologetski arzenal krivljenja žrtev, prisiljenost k ponavljanju, propadanje besednjaka in izjave na ravni gesel, čustvovanje na ukaz, pozivanje k iracionalnim »vizijam« in »sanjam« in številni drugi.

Kdor krši to logiko, krši resničnost. Neskladja se ne dokazujejo in ne izpodbijajo, ker je njihova predpostavka samoumevnost (kaj je dano, ne pa tisto, kar je ustvarjeno ali obrazloženo) iz izkušenj vseh (sensus communis). In tisti, ki kršijo resničnost s kršenjem samoumevnega lahko pribežališče najdejo le v bolni domišljiji, ker je nezavedna, in v verovanju, da se stvari, tako kot v svetopisemski kozmogoniji, ustvarijo in uresničijo, ker jih ponavljajo časopisi, protestniki, po hashtagih, in ideološki akademiki iz akademij in institucij.

Če je rezultat odtujen in protisloven mora biti taka tudi izvirna teorija, to je tista, v kateri se slavi »svoboda« modernega in prihodnjega časa že v etimologiji njenih posledičnih mitov: politični liberalizem, ekonomski liberalizem, liberalizacija storitev, prost pretok blaga, kapitala in ljudi, svoboda običajev in seksa, ki mora porušiti vse, tudi biološke omejitve, svobodni zahod, križarski pohod proti skorumpirani, provincialni in razgaljeni preteklosti, od katere bremen se je treba osvoboditi. Da bi se vse to uresničilo, se ta teorija sprovede v palangetično in drzno prakso »reform«, katerih vsi plodovi, brez vsakršnega odstopanja padejo ... v omejitev svoboščin v vseh možnih oblikah.

Svoboda je suženjstvo, je zapisal George Orwell, ki si je predstavljal družbo prihodnosti. In danes se zdi, da ne obstaja težava, majhna ali velika, resnična ali domnevna, ki je ni mogoče rešiti z uvedbo novih omejitev in prepovedi. Nikoli se ne zgodi, tudi pomotoma ne, da se svobodne sanje liberalnih-liberalcev spremenijo v večjo svobodo državljanov. V toči predhodno nikdar slišanih obveznosti, ki padajo ali bodo padale na njihove glave, niso samo najbolj senzacionalne, kot je uporaba elektronskih orodij za plačilo in fakturiranje, izkazovanje dokumentov za uporabo socialnih omrežij, podrejanje invazivnim zdravstvenim posegom, da bi lahko koristili najosnovnejše pravice, izročanje otrok državnim vzgojiteljem, po možnosti vse od rojstva, ponavljanje kot papiga sedanje vremenske in zdravstvene dogme ali, bolj preprosto, »ljubiti«. V odzadju se množično razmnožujejo izvršbe, omejitve, pogojevanja, postopki, zanke, obvezna sporočanja, zahteve, dajatve, zapadli roki, ki, postavljeni drug na drugega, tvorijo nepremostljiv zid za tiste, ki nimajo moči, gospodarske ali pravne, da ga obidejo brez posledic. V preteklosti sem se zabaval (tako rekoč) s prikazovanjem, kako liberalizacija naravnega monopola energetskih storitev ni pomenila le uvedbe številnih obveznosti in omejitev, ki prej niso obstajale, ampak celo rojstvo novega zakonodajalca, ki ga ustava ne predvideva, s tem pa se je povečala pristojnost državnih oblasti pri posredovanju. Toda opazni so še številni drugi primeri o vplivih na vsakdanje življenje, zato ne bi nadaljeval.

Potem ko je usposobil ekonomske svetovalce Augusta Pinocheta in mu še sam osebno priporočal, kako naj reformira državo po bolj liberalnih načelih, je Milton Friedman pogosto obžaloval zatiralski režim čilskega diktatorja, čeravno je cenil njegove ukrepe. Nimam razloga, da ne bi verjel, da ameriški ekonomist ni bil iskren, toda njegova iluzija, da lahko svoboda in liberalizem sobivata in gojita drug drugega, je enaka današnjemu podoživljanju. In tako kot takrat, danes nimamo razloga za podpiranje nenaravnega sistema, ki ne služi potrebam ljudi, razen tistim, ki bi jih radi naredili za hlapce.

Povečanje obveznosti, kot je povišanje davkov, je poteza obupanega. Tistega, ki ne ve, kako bi spremenil resničnost, in si namišlja, da bi jo naredil fantastično. Ob poslušanju, s kolikšnim patosom se spodbujajo nova okovja, vedno pod grožnjo sekir »epohalnih« kug in »izrednih razmer«, se je treba vprašati, kako je civilizacija do predvčerajšnjim sploh obstajala ali se celo razvijala, potopljena, kot je bila, v anarhiji nereda, kjer so ljudje - pomislite! - lahko sami izbirali.

Povečanje obveznosti je tudi povečanje nezaupanja tistega, ki se zapira v kujajočo kletko svoje izjemnosti in skrbno nadzira soljudi ter se trudi, v rastočem paranoičnem strahu, da bi uporabil vsako drobtinico njemu še dovoljene svobode. Če skupnost pripada ljudem, potem tisti, ki prezirajo ljudi, prezirajo skupnost, ki pa dejansko poka v primežu novih omejitev. Razpoke v družbi se kažejo na eni strani med tistim, ki ne more obvladati posledic svojih neuspehov, in tistim, ki jih mora trpeti. Na drugi strani pa med samimi vladajočimi, ki se urijo v iskanju »krivca« v svojih vrstah: država, starejši, tujci, sovražniki, funkcionalno nepismeni, dojenčki, zamaskirani vodovodarji.

Kot pri nesrečnih parih, ko si nezaupljiv zakonec namišlja, da bo ponovno prevzel nadmoč tako, da bo drugega nadziral do točke zadušitve, v našem primeru z nepremišljeno idejo, nečloveško in otročjo. Preoblikovanje družbe v ogromen eksperiment, kjer je vse povezano in nič ne pobegne tistemu, ki upravlja s sistemom. Kjer je vse mogoče izmeriti, spremeniti ali zatreti s sadistično-analno magijo »klika«. Ker pa človeška bitja niso stroji, jih je treba prisiliti, da se v stroje preoblikujejo sami, da zlijejo svoje želje, skrivnosti, premoženje, naklonjenosti, misli, fantazije, zdravstvene in poklicne podatke v elektronsko vezje nekoga drugega, tudi ko to ni potrebno in priporočljivo. Ni dovolj, da so vrgli mrežo na naše misli, zdaj zahtevajo, da se razširi na naša telesa, z zakoni o številu obveznih cepljenj, jutri pa morda z biotehnološkimi vsadki, medtem ko navajajo izgovori, kot so: »udobje«, zdravje in varnost.

Tudi to ni dovolj. Ker je priklenjeni hlapec še vedno hlapec, ki kuje upor in agitacijo, tudi najbolj anestetično in rafinirano ne more izbrisati tveganje tistega, kar je bil včeraj naslovljenec božanske iskrice, danes pa nezanesljiv skupek dvomov, oklevanja in občutkov. Težava, da se vse prisili v vse z zapiranjem vseh izhodov, povzroča tako še bolj blodno ambicijo, tisto o družbi, ki ne potrebuje več obveznosti, ker je pripravljena izvrševati ukaze z dementno natančnostjo strojev. Kako? Na edini možni način: s postavitvijo strojev namesto ljudi. Združevanje, jasno prisilno, »umetne inteligence« v vsak sektor pristaja taki ambiciji kot nočno onesnaženje pristaja sanjam in dostojno zaključuje karneval »poštenih«, politične skupnosti, ki mora samo varno spoštovati sicut ac cadaver pravila, brez razpravljanja o njih, kaj šele spraševati se, kdo so upravičenci in avtorji.

Ko smo ugotovili, da nove obveznosti niso nikoli koristne za namene, za katere so uvedene (tukaj pojasnujem, kako in zakaj), končni cilj teh manevrov ne more biti kot tisto pradačno in celo rekel bi arhetipsko upravljanje brez privolitve, ki se tukaj izraža v resničnem in pravem kultu smrti, kjer popolnim in neživim podložnikom, strojem, bi pripadala naloga, da disciplinirajo nepopolne podložnike, ker imajo dušo. Medtem časom pa je treba zgladiti konsenz in si zagotoviti sodelovanje zapornikov, da zgradijo zidove svojih zaporov. V pomoč temu je dolga serija retoričnih pripomočkov, nekaterih že omenjenih, drugih bolj specifičnih, kot je na primer laskava laž o neizogibnosti in nezaustavljivosti teh procesov in torej s tem o potrebi, da bi jih predvideli, da bi jih »upravljali«.

Najbolj pa mislim, da delujejo prej omenjeni sektorski konflikti tako, da so postavili vse proti vsem - otroke proti očetom, zaposlene proti samozaposlenim, avtohtone proti alohtonim, desničarje proti levicarjem, srednje malomeščane proti malim malomeščanom itd. in da so preoblikovali v spopad vsakršne razlike v stanjih ali mnenjih, da bi bilo zagotovljeno, da bi vsak hrepenel po okovih, cenzuri ali pregonih svojih sovražnikov in z zaslepljenostjo »pohitite«, ki je pripravljena podpreti ukinitve najbolj osnovnih pravnih garancij, ter da vsi brez razlike pristanejo v okovih. Kar pa ni samo rezultat že latentnega in strukturnega boja v prizadevanjih za konkurenčnost, za

»zasluge« in za prednost posameznika nad maso, je drugi, kadar ni sovražnik, vselej le nasprotnik.

Ta zadnji vidik obelodani še eno bolj drzno protislovje; pod pretvezo ustvarjanja bolj kohezivne skupnosti z njenim podrejanjem skupnim pravilom, pridobiva pravzaprav vir njenega razkroja ali bolje ga še spodbuja, tako da naredi iz obveznost in sankcije represalijo, orožje, s katerim se vsi zaslepljujejo, da ciljajo svoje duhove, medtem ko utrpijo povratni udarec. To je protislovje, ki se ga čedalje pogostejše čuti, če se upošteva utemeljitve za obveznosti, ki plazijo med zavezanci, kjer je postal običaj zanikanje volje, in nevarnost novih omejitev, kar bi v bistvu le institucionaliziralo izbiro, naklonjenost ali mnenje, za katero se verjame, da se jih je vedno gojilo. Tu so potem tisti, ki so (že) plačevali kavo z zlato kartico, tisti ki so (že) opravili vsa cepljenja, tudi tista priporočena, tisti, ki niso (že) pač verjeli v homeopatijo, tisti ki niso (že) sledili skrajnežem (?), ki jih ni cenzuriral splet ali predstavniki ministrstva za ljubezen, tisti, ki so (že) na Facebooku uporabljali ime in priimek, tisti, ki so (že) registrirali račune na Buffettijevem upravljavcu. Priče smo tako čudežu, s katerim svoboda posameznikov služi zanikanju vsakogaršnje svobode, z logično in moralno inverzijo, ki si jo je bilo do včeraj res težko predstavljati, in namesto tega danes sama ideja o skupnosti umre, ker se je sprevrgla v bedo narcisoidne projekcije lastnega jaza, s tem da se požvižga na singularnost drugega kot sistema. Skratka, v svoje nasprotje.

Tudi v tem paradoksu, zadnjem samo v kronološkem zaporedju, se meri ontološko skorumpiran proces in njegovo utemeljevanje negacije resničnosti in volje, ki njeno neupoštevanje ne more kot da rodi prometejske iluzije obupanih, da so si vedno želeli svoj jarem. Že mnogi, preveč, ponavljajoče vadijo molitvene besede, ki jih ne usmerjajo več v nebesa, ampak v blato zemeljske prevlade (ki je prava inverzija, najbolj radikalna): »Daj svojemu ljudstvu, da ljubijo, kar mu ukažeš.«

Ker morda čutijo, da jim ne bo dano nič drugega.